

Naujos knygos (2010–2011)

Algimantas Kalinauskas.

ATAIDAI. DIRIGENTO ATSIMINIMAI.

Vilnius: Lietuvos muzikos ir teatro akademija, 2010, 489 p.

Šįmet Lietuvos kompozitorių sąjunga įsteigė Muzikologų padėkos apdovanojimą tiems, kurie daug metų padeda muzikologams redaguodami leidinius, sudarydami katalogus, bibliografijas, rašydami atsiminimus ir taip praturtindami muzikinės kultūros autentiškus šaltinius – dirvą, kurioje gali įleisti šaknis muzikologų darbai ir tyrimai. Šįkart didelio atgarsio sulaukė dirigento, muzikologo, smuikininko A. Kalinausko nebaigtų memuarų knyga. Muzikologų padėkos apdovanojimas įteiktas maestro našlei L. Kalinauskienei ir bibliografei, redaktorei, knygų sudarytojai, ilgametei muzikologų bičiulei L. Jasiukevičiūtei.

A. Kalinausko, dirigento, muzikologo, smuikininko, pedagogo, atsiminimuose atsispindi XX a. politinės permainos ir jų įtaką patyręs Lietuvos muzikinis gyvenimas. Nebaigtuose rašyti memuaruose nušviečiamas priekario, karo ir pokario laikotarpis. Autoriaus atmintyje išskyla aplinka, žmonės, įvykiai, pateikiami to meto samprotavimai, kai kur ir dabartinis tuometinių įvykių vertinimas. Įžanginį žodį „Apie autorių ir jo knygą“ parašė J. Bruveris.

ČIA PRIĖJO GORBULSKIS...

Sud. A. Baranauskaitė. Vilnius: Versus aureus, 2010, 136 p.

Ar gali kompozitorius kurti taip ir tiek, kad kruvinai pritrintų nuospaudą ant piršto, rašydamas ir perrašinėdamas begales natų puslapių? Ko gero, šitaip galėjo atsitikti tik vieninteliam B. Gorbulskiui, kurio muzikinį palikimą sudaro šimtais skaičiuojami muzikos kūriniai. Šioje knygoje amžininkų akimis atsiveria įdomi, originali asmenybė, garsėjusi savitu gyvenimo būdu, nepaisiusi konjunktūros, apdovanota puikiu muzikos kūrėjo talentu. Pasak sudarytojos A. Baranauskaitės, „jeigu pasakysiu, kad šio darbo ėmiausi vien dėl vaikystėje įstrigusio garsaus P. Širvio ketureilio, skirto B. Gorbulskiui, kurį deklamuodavo mano tėvai, niekas nepatikės... Tačiau tai tiesa. Tos keturios eilutės (nežinantys jas ras šioje knygoje), šalia visų privalomų pionieriškų eilėraščių, tais laikais dvelkė neįtikėtina laisvė. B. Gorbulskio asmenybę apibūdinančių epitetų skalė labai plati: nuo „kuklaus“, „tolerantiško“ iki „velniškai autoironiško, turinčio fantastišką, net fatališką humoro jausmą“... Kuo labiau stengiausi pažinti šį žmogų, tuo daugiau juo žavėjaisi. Įdomu ir tai, kad anais laikais jis sugebėjo gyventi pagal visus tuomet smerkiamus kapitalistinės rinkos dėsnius, taigi tarsi egzistavo šalia sistemos... Kokio masto turėjo būti asmenybės *šarmas* ir žavesys, prieš kurį negalėjo atsilaukyti net sistema?“

„GAIDOS“ OBERTONAI 1991–2009.

RECENZIJOS, POKALBIAI, REMINISCENCIJOS.

Sud. R. Stanevičiūtė. Vilnius: Lietuvos kompozitorių sąjunga, 2010, 554 p.

Knyga atskleidžia intriguojančią „Gaidos“ festivalio ir visos lietuvių šiuolaikinės muzikos formavimosi istoriją atkurto Nepriklausomybės metais. Tai muzikologų ir kompozitorių diskusijos apie muzikos kelius ir klystkelius, su šiuolaikine muzika sietinus lūkesčius ir jos interpretavimo vertinimus. Leidinio centre – „Gaidos“ festivalių rinktinės recenzijos (iš viso 77), rašytos nuo festivalio pradžios (1991) iki 1999 metų. Autoriai labai įvairūs – pradedant pirmaisiais „Gaidos“ gyvavimo metais rašiusiais L. Paulauskiu (*Šiaurės Atėnai*), K. Firkavičiūte (*Literatūra ir menas*), A. Ambrazu, D. Palionyte (*7 meno dienos*) ir baigiant užsienio kritikais – G. Gronemyeriu (*MusikTexte*), A. Engströmu (*Nutida Musik*) ir J. Topolskiu (*Ruch muzyczny*). Skyriuje „Penki ir penkios. Pokalbiai ir reminiscencijos“ skelbiami specialiai parengti pokalbiai su festivalio vadovais F. Bajoru, M. Urbaičiu, Š. Naku, T. Žiburkumi, R. Merkeliu bei penkių aktyvių „Gaidos“ stebėtojų ir dalyvių – muzikologų R. Nomicaitės, L. Ligeikaitės, B. Leščinskos-Baublinskienės, A. Pakarklytės ir V. Janatjevės – reminiscencijos bei pamąstymai apie festivalį.

Lina Navickaitė-Martinelli.

**POKALBIŲ SIUITA: 32 INTERVIU IR
INTERLIUDIJOS APIE MUZIKOS ATLIKIMO MENĄ.**

Vilnius: Versus aureus, 2010, 439 p.

valdydama interviu žanrą autorė ėmėsi platesnės socialinės-kultūrinės atlikimo meno analizės. Ypač atkreiptinas dėmesys į interliudijas apie atlikimo meną, kurias pati autorė įvardija „laviruojančiomis tarp publicistiškai lakoniškos formos ir kvazimokslinės problematikos“. Muzikologė B. Baublinskienė laudacijoje pabrėžė, kad „šios šešios interliudijos ne tik struktūruoja knygą, suskirstydamos pokalbius į tam tikras grupes, bet – svarbiausia – suteikia analitinės perspektyvos: savaip apibendrina pokalbius ir praplečia siūlomo nagrinėti fenomeno – atlikimo meno – matymo lauką, suteikia prasminių kontrapunktų, kurie inspiruoja skaitytoją daryti savas išvadas. Muzikos atlikėjų menas – gerokai turtingesnis ir sudėtingesnis reiškinys, nei mano tie, kurie linkę susitelkti tik į muzikos kūrinių ir jo poveikį klausytojui. Jei savo žiūros ratą praplėstume tiek, kad į jį pakliūtų daugybė įvairialypių atlikimą sudarančių santykių, pamatytume, jog jo vidinės prasmės susijusios su kur kas daugiau dalykų nei vien atliekamas kūrinys ar tai, ką kompozitorius užrašė kaip savas instrukcijas“.

Knygoje pateikiama plati muzikos interpretacijos dėsnių panorama, atspindinti aktualiausią šio meno problematiką. Autorė gyvai ir vaizdžiai pristato populiarių, ryškių atlikėjų meną, jų meninę pasaulėvoką, estetinius ir praktinius svarstymus apie muzikos atlikimą. Originali knygos forma traukia muzikos interpretacijos aktualijomis ir „muzikiniais viržais“.

**NEPRIKLAUSOMYBĖS 20-METIS:
KULTŪROS LŪŽIAI, POKYČIAI IR PAMOKOS,
TAPATYBĖS PROBLEMA.**

Sud. J. Antanavičius ir kt. Vilnius: Lietuvos muzikos ir teatro akademija, 2010, 336 p.

Pranešėjams buvo siūlyta įvertinti įvykusią pasaulėvokos kaitą. Šie metai – viešo idealų paskelbimo, naujų filosofinių sistemų ir estetinių idėjų paieškų laikas. Tai skatina gilintis į problemas, susijusias su tapatumo suvokimu ir jo patirties daugialypumu. Psichologiniai kaitos aspektai neišvengiamai atsispindi pereinamojo laikotarpio reiškinuose.

Pranešimų ir straipsnių autoriai: R. Aleknaitė-Bieliauskienė, R. Gaidamavičiūtė, A. Žiūraitytė, E. Šeduikytė-Korienė, J. Landsbergytė, D. Kalavinskaitė, V. Tumasonienė ir kiti.

**OPERA LIETUVOS DIDŽIŲJŲ
KUNIGAİKŠČIŲ RŪMUOSE.**

Sud. J. Trilupaitienė. Vilnius: Nacionalinis muziejus, LDK valdovų rūmai, 2010, 847 p.

išversti operų libretai bei jų originalų faksimilės. Įvardiniai straipsniai parašyti lietuvių, italų, anglų ir lenkų kalbomis.

Ryškiausias Baroko epochos muzikos žanras, sujungęs muziką, dramą ir daile, yra *dramma per musica*, arba ankstyvoji opera. Knygos sudarytojos ir įžanginės studijos „*Dramma per musica XVII a. pirmosios pusės Vilniuje*“ autorės muzikologės J. Trilupaitienės teigimu, opera Lietuvą pasiekė neįtikėtina greitai – nepraejus nei 40-čiai metų nuo jos atsiradimo Florencijoje. 1636 m. rugsėjo 4 d. į Lietuvos didžiųjų kunigaikščių rūmus publika rinkosi pažiūrėti „Elenos pagrobimą“ („Il ratto di Helena“). Nežinoma, kaip skambėjo pirmosios operos muzika ir kas ją sukūrė. Manoma, kad tai galėjęs būti italų kompozitorius Marco Scacchi, dirbęs karališkosios kapelos vadovu, o gal muziką parašė keli kūrėjai. Žinoma, kad operos teksto autorius ir scenografas yra Virgilio Puccitelli ir Agos-

Lietuvos kompozitorių sąjungos muzikologų sekcija išrinko geriausias 2010 m. muzikologijos darbus. Už naujoviškus atlikimo meno tyrimus O. Narbutienės premiją pelnė muzikologės L. Navickaitės-Martinelli knyga. Meistriškai

Ši knyga – mokslinės konferencijos, įvykusios 2010 m. balandžio 14 d. Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje, pranešimai bei moksliniai straipsniai. Rengiantis jubiliejinei Lietuvos nepriklausomybės 20-mečiui skirtai konferencijai norėta atidžiau pažvelgti į praėjusį laikotarpį.

Šioje knygoje primenamas XVII a. pirmojoje pusėje užgimęs operos fenomenas ir pristatomos Vilniuje pastatytos pirmosios operos: „Elenos pagrobimas“, „Andromeda“ ir „Apviltoji Kirkė“. Leidinyje taip pat skelbiami iš senosios italų k.

tino Locci. Nors XXI a. operos afiša neįsivaizduojama be kompozitoriaus vardo, XVII a. pradžioje tekstų kūrėjas išryškintas ne be pagrindo – už rūmų sienų libretai keliaudavo kaip savarankiški literatūros kūriniai.

RAIMUNDAS KATILIUS: KULMINACIJA TĖSIASI

(su kompakt. plokštele).

Sud. M. Celiešiūtė. Vilnius: Versus aureus, 2010, 320 p.

R. Katiliaus kelias nuo vaikystės iki lemtingosios 2000 m. balandžio 4 d., jo mintys, draugų, šeimos, kolegų, mokinių bei scenos partnerių prisiminimai įamžinti jaunos autorės M. Celiešiūtės iniciatyva. Iš tiesų nerealu sudėti į knygą žmogaus gyvenimą, tačiau M. Celiešiūtė jautriai, išsamiai ir itin objektyviai pateikė, koks buvo R. Katilius kaip asmenybė, menininkas, mokytojas, vyras, tėvas, draugas. „Manau, kad ši knyga nėra vien apie smuiką, greičiau – apie žmogų, kuris labai atkakliai siekė tikslo. Šiuo atveju tai galėjo būti ir smuikininkas, ir lakūnas. Labai džiaugčiaus, jei ši knyga padėtų tiems, kurie nesustoja ir kasdieniu darbu siekia savųjų tikslų“, – teigia knygos autorė.

Kai aš nuo 6–7 klasės pradėjau nemažai griežti, tėvai man sakydavo: „Raimuti, verčiau mesk, čia beprasmiškas reikalas.“ Mat Lietuvoj smuikininko profesija nuo seno nėra prestižiška. Geriausiu atveju – bus restorano muzikantas arba vestuvėse grieš...

Gyvasis grožis visada truputį neidealus. Tik toks jis atrodo kaip tikras. Joks sintezatorius negali atlikti to, ką gali žmogus, jis nepajėgia sukurti individualumo. Tik koncerte, klausantis atlikėjo, galima išgirsti autentišką jausmą. Tuo, jausminiais pojūčiais, ir remiasi kurdamas dailininkas, kompozitorius, muzikantas. Koncertai visada bus reikalingi žmogui.

Muzikantų aukštumos – kaip tas horizontas: kad ir kiek į jį artėtum, vis traukiasi ir tolsta nuo tavęs. Gali nutapyti paveikslą, parašyti knygą, tik muzika niekada nesibaigia.

Raimundas Katilius

Viktoras Gerulaitis.

JUOZAS DOMARKAS. ORKESTRO BYLA.

Vilnius: Versus aureus, 2010, 255 p.

Muzikologas V. Gerulaitis knygoje kalbina didžią asmenybę, Nacionalinio simfoninio orkestro kūrėją, ilgametį vadovą ir vyriausiąjį dirigentą J. Domarką, kurio batutos mostelėjimui ir šiandien paklūsta žinomi Lietuvos ir pasaulio muzikantai. „Dirigentas – ne vien dirigentas. Jis neišvengiamai dar ir pedagogas, muzikos teoretikas, instrumentuotės, kompozicijos žinovas, dažniausiai dar ir gerai grojantis vienu ar keliais instrumentais. Ne, viską išvardyti būtų sunku. Todėl negaisdamas užduosiu J. Domarkui linksmą klausimą: kas yra dirigentas? – Tai muzikantas, kuris negali nei savęs išreikšti, nei savęs realizuoti be kitų žmonių. Pianistas turi fortepijoną, smuikininkas – smuiką, dainininkas – balsą. Ir jiems to užtenka. Jie čia pat, prie savęs, turi tai, kuo save išreiškia. O dirigentas? Na, jis gali išeiti į gatvę ir pradėti mojuoti rankomis, kapoti orą. Bet viskas baigtusi tuo, kad aplink jį iš pradžių susirinktų krūva vaikų, o paskui išvežtų į psichiatrinę, kad ir koks būtų genialiausias dirigentas“. Knygos autorius savitu stiliumi atskleidžia maestro biografijos detales, karjeros raidą, mąstyseną, požiūrį į dirigavimo subtilybes, supantį muzikos bei muzikų pasaulį.

BAŽNYTINĖ MUZIKA.

Enciklopedinis žinynas (su kompakt.plokštele). Sud. J. Vilimas.

Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras, 2011, 488 p.

Enciklopedinį žinyną sudaro studijos apie krikščionių muziką, Katalikų Bažnyčios dokumentus, Rytų ir Vakarų Bažnyčių liturgiją ir muziką, giedojimo atmainas (ambraziejiškąjį, gališkąjį, grigališkąjį, mosarabiškąjį, senąjį Romos, protestantiškąjį choralą, ženklinį giedojimą ir pan.). Daug straipsnių skirta bažnytinės muzikos žanrams, formoms, notacijai, muzikos instrumentams, giesmynams. Žinyne apžvelgta ir neliturginė muzika. Šio enciklopedinio leidinio straipsniuose atspindėta ir Lietuvos krikščioniškųjų konfesijų bažnytinės muzikos istorija, kūryba, dabartis. Leidinio pabaigoje pateikta naudota literatūra, šaltiniai. Kompaktinės plokštelės muzikiniai kūriniai iliustruoja grigališkojo, protestantiškojo choralo skambėjimą, stačiatikių (ir sentikių) giedojimą, sentikių dvasines eiles, liet. „Kalnus“ ir kitas giesmes, vargonų muziką.

Rimantas Janeliauskas.

NEATPAŽINTI M. K. ČIURLIONIO MUZIKOS CIKLAI.

Vilnius: Lietuvos kompozitorių sąjunga, Lietuvos muzikos ir teatro akademija, 2011, 404 p.

tyrinėjimą. Komisijos sprendimu ji apdovanota V. Landsbergio premija.

Po kompozitoriaus mirties įsivyravo nuomonė apie genialų dailininką, komponavusį muzikalius paveikslų ciklus. R. Janeliausko teigimu, „neatpažinti Čiurlionio ciklai“ savo menine verte tiek pat nepranokstami, kaip ir menininko tapybos ciklai. Anot knygos autoriaus, M. K. Čiurlionis sukūrė ištiesą seriją daugiadalių muzikos ciklų, tad monografijoje kaip tik ir mėginama priartėti prie šio savaimingo estetinio fenomeno, gilinamasi į jo prigimtį, tyrinėjama struktūra.

Studiją sudaro dvi pagrindinės dalys: pirmoji skiriama „neatpažintų muzikos ciklų“ teorijai, antroji – išsamiai jų analizei. Kaip laudacijoje laureatui sakė kompozitorius R. Motiekaitis, „kultūros reiškiniai niekada nevaikšto po vieną. Jie priklauso kontekstui. O jis – begalinis. Todėl tie, kas drįsta gilintis į jį ir užduoti klausimus, „kodėl yra taip, o ne kitaip?“, „kokios yra šio reiškinio priežastys ir prasmė?“, dirba sunkių darbų. Tokia mokslininko orientacija nėra populiarī šiomis dienomis, kada mokslo sritys tolsta viena nuo kitos, o pačių mokslų viduje vyksta vis didesnė dezintegracija – tiriami segmentai, aprašoma, kaip jie veikia ar iš ko jie sudaryti, tačiau pamirštama visuma. R. Janeliausko knygoje mūsų klasiko Čiurlionio kūryba nagrinėjama kaip muzikos ir kultūros tradicijų, filosofijos, antropologijos bei psichologijos ryšys. Muzikinis ciklas tampa šį darbą jungiančia ašimi. Autorius universalizuoja ciklo sąvoką, atradamas ją įvairiausiose muzikos apraiškose, aptaria įvairias cikliškumo sampratas Vakarų muzikos istorijoje, susiedamas jas su epochų pasaulėžiūromis bei pasaulėjautomis“.

Vida Bakutytė.

VILNIAUS MIESTO TEATRAS:

EGZISTENCIŲ POKYČIŲ KELIU, 1785–1915.

Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2011, 528 p.

Monografijoje tyrinėjama reikšmingo Lietuvos kultūros paveldo objekto – Vilniaus miesto teatro – veikla nuo įkūrimo 1785 m. iki Pirmojo pasaulinio karo veiksmų Vilniuje 1915 metais. Pirmą kartą šioje knygoje aptariamas visas laikotarpis pateikiamas kaip vientisumą liudijančių požymių turintis visumos reiškinys. Knygoje atspindėtas sudėtingas pirmojo ir 130 metų vienintelio Lietuvoje profesionalaus dramos ir muzikinio miesto teatro nuėitas kelias, ne kartą atvesdavęs prie nepalankių jo egzistencijai kryžkelių. Čia nagrinėjamas repertuaras, trupių sudėtis, aktoriaus meno ypatumai, režisūros formavimasis, teatro kritikos radimasis ir raida, įvardijamas istorinis Vilniaus miesto teatro reikšmingumas teatro raidai Lietuvoje, miesto kultūros plėtrai.

Skiriama įvairių kultūros sričių tyrėjams, edukacinėms reikmėms ir visiems, besidomintiems teatro (dramos ir muzikos) istorija bei Vilniaus praeitimi.

Virginija Apanavičienė.

ETNINĖ TAPATYBĖ LIETUVIŲ

AKADEMINĖJE MUZIKOJE.

Vilnius: Vilniaus pedagoginis universitetas, 2011, 238 p.

Knygoje nagrinėjamos XX a. lietuvių kompozitorių kūrybos lietuviškumo problemos ne tik Lietuvos, bet ir kitų Baltijos šalių – Latvijos, Estijos, Suomijos – istoriniame muzikos kultūros kontekste. Daug dėmesio skiriama Mažosios Lietuvos, kitų regionų istorijai ir muzikinei kultūrai, gretinami muzikos kūrinių sukūrimo ir istoriniai faktai, atkreipiamas dėmesys į lietuviškųjų etninių simbolių naudojimą moderniuose lietuvių kompozitorių kūriniuose, mitologinių, istorinių ir literatūrinių moterų vardų gausą sceninių kūrinių pavadinimuose, aptariamas etninis tapatumas postmoderniojo ir neomoderniojo laikotarpio lietuvių kompozitorių kūriniuose.

Ši knyga yra labai aktuali dėl lietuvių muzikologijoje pirmą kartą nagrinėjamos etninės tapatybės temos, kuri yra ypač svarbi mažoms tautoms, siekiant įtvirtinti ir išlaikyti savąjį tautinį identitetą visuotiniame globalizacijos procese.

Tarp Lietuvos kompozitorių sąjungos muzikologų sekcijos išrinktų geriausių praėjusių metų muzikologijos darbų – R. Janeliausko studija apie M. K. Čiurlionio kūrybos ir jos kontekstų

Monografijoje tyrinėjama reikšmingo Lietuvos kultūros paveldo objekto – Vilniaus miesto teatro – veikla nuo įkūrimo 1785 m. iki Pirmojo pasaulinio karo veiksmų Vilniuje 1915 metais.

Pirmą kartą šioje knygoje aptariamas visas lai-

Monografijoje tyrinėjama reikšmingo Lietuvos kultūros paveldo objekto – Vilniaus miesto teatro – veikla nuo įkūrimo 1785 m. iki Pirmojo pasaulinio karo veiksmų Vilniuje 1915 metais.

Pirmą kartą šioje knygoje aptariamas visas lai-

Monografijoje tyrinėjama reikšmingo Lietuvos kultūros paveldo objekto – Vilniaus miesto teatro – veikla nuo įkūrimo 1785 m. iki Pirmojo pasaulinio karo veiksmų Vilniuje 1915 metais.

Pirmą kartą šioje knygoje aptariamas visas lai-

Knygoje nagrinėjamos XX a. lietuvių kompozitorių kūrybos lietuviškumo problemos ne tik Lietuvos, bet ir kitų Baltijos šalių – Latvijos, Estijos, Suomijos – istoriniame muzikos kultūros kontekste. Daug dėmesio skiriama Mažosios Lietuvos, kitų regionų istorijai ir muzikinei kultūrai, gretinami muzikos kūrinių sukūrimo ir istoriniai faktai, atkreipiamas dėmesys į lietuviškųjų etninių simbolių naudojimą moderniuose lietuvių kompozitorių kūriniuose, mitologinių, istorinių ir literatūrinių moterų vardų gausą sceninių kūrinių pavadinimuose, aptariamas etninis tapatumas postmoderniojo ir neomoderniojo laikotarpio lietuvių kompozitorių kūriniuose.

Ši knyga yra labai aktuali dėl lietuvių muzikologijoje pirmą kartą nagrinėjamos etninės tapatybės temos, kuri yra ypač svarbi mažoms tautoms, siekiant įtvirtinti ir išlaikyti savąjį tautinį identitetą visuotiniame globalizacijos procese.

Ši knyga yra labai aktuali dėl lietuvių muzikologijoje pirmą kartą nagrinėjamos etninės tapatybės temos, kuri yra ypač svarbi mažoms tautoms, siekiant įtvirtinti ir išlaikyti savąjį tautinį identitetą visuotiniame globalizacijos procese.

Vytautas Landsbergis.
**MAŽOJI ČIURLIONIANA:
 KŪRĖJO IŠVYKIMO ŠIMTMEČIUI.**
 Vilnius: Versus aureus, 2011, 103 p.

kūrybos pasaulį, praturtinantys ir papildantys M. K. Čiurlionio portretą, išryškintą monografijoje *Visas Čiurlionis*. Jaukaus, tiesioginio buvimo kartu įspūdį sudaro poezijos posmai, savitos impresijos, minčių punktyrais projektuodamos skaitytojo dėmesį į vieną ar kitą interpretuojamą vaizdą, kūrybos bruožą, biografijos detalę. Knyga iliustruota M. K. Čiurlionio piešiniais ir eskizais.

Vytautas Landsbergis.
M. K. ČIURLIONIS. LAIŠKAI SOFIJAI.
 Vilnius: Baltos lankos, 2011, 436 p.

žinojau“, – jau po keliasdešimt metų savo pirmąjį ir lemtingąjį įspūdį prisiminė S. Kymantaitė-Čiurlionienė. Taip gimė meilė ir prasidėjo tie treji su puse metų jų gyvenimo.

Knyga *Laiškai Sofijai* sumanyta ir parengta kaip dokumentinė, iš dalies memuarinė, M. K. Čiurlionio paskutinių metų biografija. Dailininko ir kompozitoriaus laiškus sužadėtinei, būsimai žmonai, papildė amžininkų atsiminimai bei laišakai. Knygos puslapiuose atsiskleidžia svarbiausi menininko – kūrėjo ir žmogaus – gyvenimo įvykiai, emocinės bei kūrybinės paskatos, o kartu ir gniuždančios aplinkos, realių išorinių sąlygų poveikis. M. K. Čiurlionio ir S. Kymantaitės laišakai liudija, kiek daug gali nuveikti žmonės, padėdami vienas kitam, ranka rankon žengdami keliu, kurį M. K. Čiurlionis nusakė paprastais vilties žodžiais: „Dirbsime, tikėdami geresne žmonijos ateitimi, tikėdami savimi, kad pridėsime nors po vieną plytelę prie rūmo, šimtais amžių statomo“.

Laima Budzinauskienė

2011 m. apginta muzikologo disertacija

LIETUVOS MUZIKOS IR TEATRO AKADEMIJA

2011 05 23 – Rūta Stanevičiūtė-Kelmickienė. *Lietuvių muzikos modernėjimo diskursas (XX a. 7 dešimtmetis – 9 dešimtmečio vidurys)*. Mokslinė vadovė prof. dr. (hp) Gražina Daunoravičienė.